

⁴ Буцик А. К. Великий патріотичний подвиг (Участь українського народу у Вітчизняній війні 1812 р. – К., 1962. – 44 с.

⁵ Стрельский В. И. Участие украинского народа в Отечественной войне 1812 года. – К., 1953. – 45 с.

⁶ Некрасов Г. А. Участь українського народу у боротьбі проти наполеонівської навали у 1812 році / Г. А. Некрасов // Историчний вісник – Одеса, 1959. – С. 38-46.

⁷ Дубровин Н. Ф. Отечественная война в письмах современников. (1812-1815 гг.). – СПб., 1882. – С. 292.

⁸ Отечественная война 1812 года. Бумаги, отбитые у неприятеля. – СПб., 1903. – Т. 1. – С. 136.

⁹ Тартаковский А. Г. Заметки о военной пропаганде 1812 года // Вопросы военной истории. – М., 1982. – С. 309.

¹⁰ Kukiel M. Wojna roku 1812. – Krakow, 1937. – S. 247.

¹¹ Троцькай І. Г. До історії революційного руху на Україні на початку XIX ст. // Прапор марксизму. – К. – № 2. – С. 14.

¹² Буцик А. К. Великий патріотичний подвиг (Участь українського народу у Вітчизняній війні 1812 р. – К., 1962. – С. 21.

¹³ Абалихин Б. С. Отечественная война 1812 года на Юго-Западе России. – Волгоград, 1987. – С. 17.

¹⁴ Акты, документы и материалы для политической и бытовой истории 1812 года, собранные и изданные по поручению Его Императорского Высочества великого князя Михаила Александровича под редакцией К. Военского. // Сборник Русского императорского исторического общества. – СПб., 1909. – Т. 128. – С. 381.

¹⁵ Акты, документы и материалы для политической и бытовой истории 1812 года, собранные и изданные по поручению Его Императорского Высочества великого князя Михаила Александровича под редакцией К. Военского. // Сборник Русского императорского исторического общества. – СПб., 1909. – Т. 128. – С. 383.

¹⁶ Российский государственный военно-исторический архив (РГВИА), Ф. 474. Оп. 1. Д. 9. Л. 25.

¹⁷ Там само. Л. 27.

¹⁸ Там само. Л. 31.

¹⁹ Там само. Л. 38.

²⁰ Некрасов Г. А. Участь українського народу у боротьбі проти наполеонівської навали у 1812 році // Историчний вісник. – Одеса, 1959. – С. 43.

²¹ Ададуrow В. В. «Наполеоніда» на Сході Європи: Уявлення, проекти та діяльність уряду Франції щодо південно-західних окраїн Російської імперії на початку XIX ст. – Львів, 2007. – С. 481.

²² Касименко О. М. Вітчизняна війна 1812 року – яскравий вияв народного патріотизму. – К., 1962. – С. 22.

²³ Ахлестышев Д. П. Двенадцатый год. Исторические документы собственной канцелярии главнокомандующего 3-ю Западной армией ген. от кавалерии А. П. Тормасова. – СПб., 1912. – С. 322.

²⁴ РГВИА, Ф. 846. Оп. 16. Д. 3469. Л. 91.

²⁵ 1812 год... Военные дневники. – М., 1990. – С. 212.

²⁶ Там само. – М., 1990. – С. 214.

²⁷ Тучков С. А. Военный словарь, заключающий наименования или термины, в Российском сухопутном войске употребляемые. – Спб., 1818. – С. 301.

²⁸ Бескровный Л. Г. Отечественная война 1812 года. – М., 1962. – С. 411.

УДК 94(476+477)«1918»

© Олександр Панасюк
(Луцьк)

БІЛОРУСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У 1918 р.: ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТИ

У статті здійснено спробу проаналізувати стан білорусько-українських взаємин у 1918 р. З'ясовано роль і місце територіального та економічного факторів у розвитку білорусько-українських відносин. Подано стислий історичний екскурс формування південного кордону БНР. Визначено основні проблеми делімітації міждержавних кордонів.

Ключові слова: Білоруська Народна Республіка, Українська Народна Республіка, державний кордон, територія, товарообмін, кредит.

О.Панасюк

Белорусско-украинское сотрудничество в 1918 р.: территориальный и экономический аспекты

В статье сделана попытка проанализировать белорусско-украинские взаимоотношения в 1918 г. Выяснено роль и место территориального и экономического факторов в развитии двухсторонних отношений. Дано краткий исторический очерк формирования южной границы БНР. Определены основные проблемы делимитации межгосударственных границ.

Ключевые слова: Белорусская Народная Республика, Украинская Народная Республика, государственная граница, территория, товарообмен, кредит.

O.Panasyuk

Belarusian-Ukrainian Cooperation in 1918: Territorial and Economic Aspects

There is an attempt to analyze the state of the Belarusian-Ukrainian relations in 1918 in this article. It is determined the role and place of the territorial and economic factors in the development of Belarusian-Ukrainian relations. A brief historical overview of forming the southern border of BPR is posted. It was found the main problems of the delimitation of international frontiers.

Key words: Belarusian National Republic, Ukrainian People's Republic, the border, territory, exchanges and credit.

В українській історіографії зазначеної проблематики торкалися О. Лупадін¹, В. Мартиненко², О. Панько³, В. Матвієнко⁴. Серед білоруських істориків відзначимо вагомих доробок дослідниці Т. Павлової⁵.

У результаті розпаду Російської імперії було проголошено Білоруську та Українську народні республіки. Відсутність поміж ними досі чіткого кордону призвела в 1918 р. до виникнення територіальної проблеми, вирішення якої постало першочерговим завданням для білоруського політикуму. Мета статті – висвітлення особливостей білорусько-української взаємодії у 1918 р. в контексті вирішення територіального та торгово-економічного питань.

Згідно з Третьою Статутною грамотою, кордони Білоруської Народної Республіки мали займати територію розселення та чисельної переваги білоруського народу: частину Мінської, Гродненської, Віленської, Вітебської, Смоленської та Чернігівської губернії⁶. Однак у той час БНР могла розвинути діяльність на значно меншій території, з огляду на те, що частина білоруських земель була розчленована. Західна – Гродненська губернія і частина Віленської з Вільно – відійшла до Німеччини і отримала назву Нова Східна Пруссія. Населення цих територій ставало громадянами Німецької імперії. Центральна частина Білорусі – Мінська губернія, частина Могильовської і Вітебської губерній – вважались тимчасово окупованою територією. Радянська Росія займала Вітебськ, Смоленськ та частину Мінської губернії. Територія від Могильова по гирло Березини з містом Старобін була захоплена військами I Польського корпусу ген. Ю. Довбур-Мусницького, підпорядкованого польській Регентській Раді⁷.

Питання про білоруські етнічні та державні кордони не було новим для представників Ради БНР. Теоретичною розробкою проблеми початку ХХ ст. займався професор Ю. Карський. Саме ним уперше були опубліковані етнічні кордони і складена етнографічна карта Білорусі. Вчений окреслив етнічну територію Білорусі: область, у якій білоруси становлять абсолютну чи відносну більшість. Ця область розташовувалася по обидва боки Балтійсько-Чорноморського вододілу в басейні верхнього Дніпра, верхнього Німану і верхньої та середньої Західної Двіни; охоплювала, крім нинішньої території Республіки Білорусь, також деякі райони Брянської, Смоленської, Псковської губерній. На заході професор Карський відносив до Білорусі Віленську і більшу частину Білостокської губерній; на північному заході – повіти Ліфляндської губернії (Латгалії).⁸

Представники Білоруської Народної Республіки сподівались, щоб західний кордон включатиме більшу частину Гродненської губернії. Свій кордон на сході білоруси хотіли бачити в його природних межах, тобто включаючи Смоленську область.⁹ Несприятливою для БНР була ситуація на південному кордоні.

Відповідно до договору поміж Четвертним союзом та УНР, північно-західний кордон України мав становити лінію між Австро-Угорщиною й Росією до Першої світової війни. Далі кордон мав йти по лінії Білгорай, Щебрешин, Красностав, Пугачів, Радзінь, Межиріччя, Мельник, Високе Литовське, Кам'янець Литовський, Пружани, Вигоновське озеро. В кінці березня відбулась офіційна передача УНР вказаних територій, які згідно із Законом «Про адміністративно-територіальний поділ України» від 6 березня 1918 р. склали Дреговицьку землю, за центр якої було визначено м. Мозир.¹⁰

Таким чином, до складу України потрапляла частина білоруського Підляшшя та Полісся разом з басейном річки Прип'ять, заселені значною мірію білоруським населенням.

Водночас передачу Німеччиною Полісся Україні ускладнили білорусько-українські відносини, але навесні 1918 р. УНР була державою, яка могла надати підтримку БНР. Білоруси сподівалися, що за допомогою України зможуть здобути міжнародну підтримку БНР. Стосовно ставлення України до Білорусі, то в цьому аспекті можна погодитись з твердженням О. Лупадіна, який зазначає, що в інтересах Української держави було бажано мати справу з цілком незалежною Білоруською державою¹¹. Хоча вважати білоруський суверенітет визначеного періоду варто не у повному значенні цього слова.

З огляду на значущість України для Білорусі 22 березня 1918 р. для налагодження дипломатичних контактів до Києва виїхала надзвичайна делегація¹². Найголовнішою справою було забезпечення офіційного визнання незалежності Білорусі з боку України, а також визначення спільного кордону. За допомогою українського телеграфного каналу білоруська делегація мала звернутися до світової спільноти з комюніке про проголошення БНР. Білоруси сподівалися налагодити торговельний обмін та отримати фінансову позику від України. 5 квітня 1918 р. білоруська делегація була прийнята на неофіційній зустрічі М. Грушевським – головою Центральної Ради УНР, О. Жуковським – міністром військових справ УНР і М. Любинським – виконувачем обов'язків міністра закордонних справ УНР. Наступного дня відбулась зустріч з М. Ткаченком – міністром внутрішніх справ УНР¹³. 10 квітня 1918 р. білоруська делегація надіслала на адресу міністерства закордонних справ УНР телеграму з пропозицією найближчим часом розпочати переговори. Українська сторона погодилася, і вже 19 квітня було розпочато роботу. Загалом у період з 19 по 29 квітня 1918 р. у Києві відбулось декілька засідань комісії, присвячених питанню кордону між БНР та УНР.

На перших двох засіданнях 19-20 квітня 1918 р. були визначені головні принципи, якими мусили керуватись комісії при визначенні кордону. Варто зазначити, що кожна сторона прибула на переговори зі своїм проектом. Білоруси виступали за етнічний принцип розмежування, українська сторона пропонувала враховувати економічний та географічний критерії. Втім, обидві сторони керувалися ще одним критерієм – стратегічним, тобто доступом до залізниці.

Відстоюючи існуючий кордон, українці посилювалися на умови Берестейської угоди, яку вважали остаточною та незмінною. Білоруська делегація приїхала до Києва з твердим наміром домогтись розмежування двох держав за старими адміністративними кордонами, тобто кордонами губерній. Як бачимо, вже на першому засіданні стало очевидно, що швидкого вирішення проблеми не буде.

Під час засідань не вдалося прийняти вихідні точки на сході та заході¹⁴. Українці за вихідний пункт приймали м. Мглин – повітове містечко в Чернігівській губернії. Північні повіти цієї ж губернії зараховували до України. Кордонну лінію креслили так: від Мглина вздовж північного кордону Чернігівської губернії на південний захід до м. Ветка на річці Сож у Гомельському повіті, до м. Горваль на Дніпрі у Річицькому повіті і Загір'я, до сіл, розташованих у північних окраїнах Мозирського повіту. Таким чином, при Україні залишався басейн Прип'яті та залізниця Пінськ – Гомель.

Білоруська делегація пропонувала провести кордонну лінію таким чином: від гирла річки Судость, уздовж Десни до столиці губернії Чернігова, далі прямою лінією до села Дерновичі, розташованого у південній частині Річицького повіту, звідти до містечка Століна у Пінському повіті. Звідти кордон мав прямувати до Пінська і далі до кордонів Гродненської губернії. Таким чином, при Білорусі залишався би басейн Прип'яті, залізниця Берестя – Брянськ, а також північні повіти Чернігівської губернії.

Як бачимо, суперечки в основному точилися навколо району басейну р. Прип'ять, а пропонований обома сторонами кордон якісно відрізнявся один від одного. Тому на другому засіданні спільної комісії 20 квітня 1918 р. продовжилась дискусія стосовно державної приналежності Гомельщини та басейну р. Прип'ять. У даному випадку обидві країни наводили аргументи, керуючись принципами етнографії та мовознавства.

21 квітня 1918 р. відбувся другий тур переговорів¹⁵. Цього дня українська сторона поставила два конкретні питання: по-перше, визнати Вигоновське озеро західним вихідним пунктом для окреслення східного відрізка білорусько-українського кордону. По-друге, Україна прагнула отримати

згоду на залізницю Пінськ – Гомель у межах української держави.

Чергове засідання білорусько-української комісії мало відбутись 29 квітня 1918 р. Білоруська делегація підготувала проект прелімінарного договору між УНР і БНР у справі державних кордонів¹⁶. Делегати БНР сподівалися, що підписання вказаного документа українською стороною буде свого роду гарантією підтримки під час переговорів з більшовиками про визнання незалежності Білорусі та встановлення білорусько-російського кордону.

Таким чином, період березня-квітня 1918 р. характеризувався інтенсивністю перемовин між БНР та Україною. Керівництво БНР, враховуючи закони та звичаї міжнародного права, вважали, що Україна визнала незалежність Білоруської держави та повноваження її уряду з огляду на те, що український уряд вступив з ними в перемовини. Певною мірою такої позиції сприяла заявка керівника української делегації Ліхнякевича, що український уряд визнав БНР, але опублікування відповідного документа затримується через деякі обставини¹⁷.

Наступним етапом білорусько-українських відносин можна вважати період, коли при владі в Україні перебував П. Скоропадський. Нова українська влада висловила бажання співпраці з БНР, що було підтверджено на зустрічі з новим прем'єр-міністром Ф. Лизогубом і міністром закордонних справ Д. Дорошенком. Були прийняті рішення у соціальних та економічних питаннях: Білоруський комітет біженців отримав фінансову допомогу. Водночас було надано згоду на заснування білоруського перехідного концентраційного пункту у Києві для допомоги біженцям, які поверталися з Росії. Новий уряд посприяв створенню у Києві білоруської торговельної палати, про що віддавна клопотала білоруська сторона. Її керівництво й організацію доручили М. Довнар-Запольському. Незважаючи на те, що білоруській торговельній палаті не вдалося підписати договір з українським міністерством торгівлі, М. Довнар-Запольський все ж найбільшим своїм досягненням називав згоду на відправлення українського зерна й цукру до Білорусі в обмін на товари «лісового походження»¹⁸. Улітку 1918 року Рада БНР і Народний Секретаріат встановили консульські відносини з Україною.

У вересні 1918 р. до Києва виїхала чергова делегація для визнання незалежності Білорусі з боку Гетьманату. У перші дні переговори торкалися можливості більш тісної співпраці Білорусі з Україною на засадах встановлення спільного митного кордону, спільної закордонної політики та спільної організації війська при збереженні двох територіальних армій¹⁹. Водночас білоруська сторо-

на просила надати допомогу у створенні білоруської армії шляхом фінансової підтримки, постачання зброї, військового спорядження та продовольства. БНР прохала направити до республіки українських військових спеціалістів. Українське керівництво в особі гетьмана П. Скоропадського пообіцяло піти назустріч білорусам з вищевказаних проблем, однак надзвичайна делегація не дочекалася реалізації обіцянок і визнання незалежності з боку Гетьманату. Добачаючи безрезультатність своїх заходів, було прийнято рішення про припинення переговорів та повернення до Мінська.

У грудні 1918 року в Україні відбулась чергова зміна уряду, що призвело до нового етапу білорусько-українських відносин. Директорія, що прийшла до влади, чітко окреслила свої орієнтири відносно Білоруської Народної Республіки: «УНР готова прийняти представників уряду Білоруського народу і натомість відправити в Мінськ своїх».²⁰

Чималі труднощі як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру чекали БНР й у справі налагодження торговельно-економічних зв'язків з Україною. Білоруси підкресливали можливість взаємовигідного товарообміну, зазначаючи, що Україна і Білорусь своїми природними багатствами доповнюють одна одну. З таким твердженням можна погодитись. Цілком закономірним та логічним уявлявся обмін білоруського лісу на українське зерно та цукор. Водночас залізниця та водні шляхи могли слугувати способом обміну. Як стверджує В. Матвієнко, білоруський уряд реалізував Україні дров на 3750 тис. крб, 105 ящиків сірників, а також пропонував продаж на 4 млн. крб, лісу, дров та скляних виробів. Білоруська торговельна палата 29 травня 1918 р. звернулася до українського міністерства торгу і промисловості з проханням дозволу на експорт сільськогосподарських знарядь праці, цвяхів, заліза, шкіри, соди, солі, мила, свічок, тютюну²¹

Народний Секретаріат БНР 20 листопада 1918 р. відрядив до Києва особливу торговельно-економічну комісію для урегулювання проблеми товарообміну та укладення відповідного договору на засадах взаємності. На початок грудня було підготовлено та узгоджено текст ґрунтового договору між Україною та Білоруською Народною Республікою, що з об'єктивних обставин залишився непідписним. Угода мала економічний характер і передбачала, насамперед, вільне переміщення через українсько-білоруський кордон людей, товарів і послуг. Як принципове зобов'язання для обох сторін встановлювалося не чинити перешкод взаємним торговельним зносинам, а товари, що підлягали державній монополії, мали відпускатися на територію іншої країни за тими ж нормами і цінами, які встановлені для свого населення.

Підбиваючи підсумки, необхідно відзначити, що білорусько-українське співробітництво у 1918

р. головним чином було зосереджене навколо проблеми делімітації кордону та офіційного визнання незалежності Білоруської Народної Республіки. Важливим аспектом взаємовідносин постало питання торгово-економічного характеру, від вирішення якого залежала життєздатність Білоруської держави.

Україна чи не першою визнала БНР де-факто і обмінялась з нею консульствами. Проте внаслідок розбіжностей поглядів щодо територіального розмежування, а також непевного становища білоруської влади, обидві сторони не дійшли порозуміння. Основне завдання білоруської місії в Києві виконане не було: кордони залишилися без змін. Україна продовжувала контролювати Полісся та залізницю Берестя – Гомель – Брянськ. Сприяв цьому ряд зовнішніх та внутрішніх чинників, зокрема несприятлива геополітична ситуація у Європі. Водночас мішаний склад населення прикордонних територій, етнічна близькість двох народів ускладнили вирішення питання кордону. В умовах німецької окупації Білорусі та зміни влади в Україні реалізувати економічну співпрацю між державами у повному обсязі також не вдалось. Для німецької окупації суперечка навколо Полісся між Білорусією та Україною було питанням другорядним.

Як бачимо, становлення білорусько-українського співробітництва у 1918 р. проходило у несприятливих для БНР умовах. Спроби налагодження дипломатичних відносин з УНР та Гетьманатом не дали для Білорусі очікуваних результатів²². Певною мірою сприяла цьому двозначна позиція України, яка, зважаючи на слабкість БНР, намагалася вирішити територіальні проблеми з вигодою для себе.

Невдачею переговорів у Києві слугувало нерівноправне становище сторін. Українська Народна Республіка була суб'єктом міжнародних відносин, у той час коли Білоруська Народна Республіка не була визнана ні окупаційною німецькою адміністрацією, ні Росією, ні країнами Антанти. Відповідно, вважати БНР справжньою державою можна лише з певною часткою умовності. Все ж, варто відзначити і обґрунтованість вимог білоруської сторони. Прагнення білоруських політиків відновити історичний кордон певною мірою було справедливим, але зважаючи на складну політичну ситуацію – було нереальним.

¹ Лупадін О. Питання кордонів Української держави 1918 р. в контексті українсько-російських мирних переговорів / О. Лупадін. – [електронний ресурс], – режим доступу: archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pvii/2009_4/6.pdf

² Мартиненко В. Проблема кордонів у контексті налагодження українсько-білоруських відносин 1918 р. / В. Мартиненко. – [електронний ресурс], – режим до-

ступу archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ltkp/2009_56/Statti/22.html.

³ Матвієнко В.М. Українська дипломатія 1917–1921: на теренах постімперської Росії / В. М.Матвієнко. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002. – 373 с.

⁴ Панько О. Питання державного кордону в білорусько- українських переговорах 1918р. / О. Панько // Проблеми слов'язознавства, 2002. – Вип. 52. – С. 65-72.

⁵ Павлова Т. К вопросу о границах БНР / Т. Павлова // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – Мн., 1999. – №1.

⁶ III Устауная Грамата Рады Беларускай Народнай Рэспублікі // Архівы Беларускай Народнай Рэспублікі (далі АБНР) / ред. С. Шупа. – Вільня; Нью-Йорк; Менск; Прага, 1998. – Т. 1. – № 130. – С. 62-63.

⁷ Павлова Т. К вопросу о границах БНР / Т. Павлова // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – Мн., 1999. – №1. – С.77

⁸ Мартиненко В. Проблема кордонів у контексті налагодження українсько-білоруських відносин 1918 р.

⁹ Национальный архив Республики Беларусь, ф. 325, оп. 1, спр. 10, арк. 264-265.

¹⁰ Українська Центральна Рада: Документи і матеріали. У 2 т. / Упоряд.: В. Ф. Верстюк та ін. – К., 1997. – Т. 2. – №. 70. – С. 181

¹¹ Лупадін О. Питання кордонів Української держави 1918 р. в контексті українсько-російських мирних переговорів / О. Лупадін. – [електронний ресурс], – режим доступу: archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pvui/2009_4/6.pdf

¹² Наказ надзвичайній делегації Ради БНР за 22.03.1918 // АБНР. – Т. 1. – № 122. – С. 60-61.

¹³ Пратакол по 3 паседжанья Дэлегацыі НС БНР у справе перамоваў за 06.04.1918 // АБНР. – Т. 1. – №. 191. – С. 85-86.

¹⁴ Пратакол по 6 паседжанья Дэлегацыі НС БНР у справе перамоваў за 20.04.1918 // АБНР. – Т. 1. – № 263. – С. 108-113.

¹⁵ ЦДАВО України, ф. 2592, оп. 1, спр. 62, арк. 48-49.

¹⁶ Пратакол по 10 паседжанья Дэлегацыі НС БНР у справе перамоваў за 28.04.1918 // АБНР. – Т. 1. – № 308. – С. 134.

¹⁷ ЦДАВО, ф. 3766, оп. 1, спр. 68, арк. 4.

¹⁸ Пратакол по 6 паседжанья Дэлегацыі НС БНР у справе перамоваў за 20.04.1918 // АБНР. – Т. 1. – № 263. – С. 108-113.

¹⁹ Архівы Беларускай Народнай Рэспублікі (далі АБНР) / ред. С. Шупа. – Вільня; Нью-Лрк; Менск; Прага, 1998. – Т. 1. – № 1038. – С. 269-270.

²⁰ Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, ф. 3696, оп. 1, спр. 32, арк. 19–20.

²¹ Матвієнко В.М. Українська дипломатія 1917–1921: на теренах постімперської Росії. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002. – 271 с.

²² Панасюк О. Зовнішньополітична діяльність Білоруської Народної республіки у 1918-1925 рр. / О. Панасюк // Науковий вісник СХУ ім. Лесі Українки. Історичні науки. – Луцьк, 2013. – № 21(269). – С.86-91.

УДК 94:327.700Н(477)»1945»

© Олена Кульчицька
(Миколаїв)

ДОЛУЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ ДО РОЗРОБКИ СТАТУТУ ООН

У статті автор висвітлює внесок делегації УРСР у розробку Статуту ООН. Розкрито діяльність українських делегатів у комітетах. Простежено специфіку голосування українців та показана здатність встановлювати робочу атмосферу, незважаючи на розбіжності у поглядах делегатів у комітетах.

Ключові слова: ООН, Українська РСР, Статут ООН.

Е.Кульчицкая

Приобщение украинской делегации к разработке Устава ООН

В статье автор прослеживает вклад делегации УРСР в разработку Устава ООН. Раскрыта деятельность украинских делегатов в комитетах и комиссиях. Прослежено специфику голосования украинцев и показана возможность устанавливать рабочую обстановку, несмотря на разногласия делегатов в комитетах.

Ключевые слова: ООН, Украинская ССР, Устав ООН.

O.Kulchitska

Involvement of Ukraine Delegation into Development of the UN Charter

The article traces the contribution of the Delegation of the Ukrainian SSR into development of the UN Charter. It depicts the activities of the Ukrainian delegates in the Committees. It also highlights specificity of voting of Ukrainians and proves their ability to create working environment despite of different approaches of delegates in the Committees.

Keywords: United Nations, Ukrainian SSR, the UN Charter.

Серед розмаїття міжнародних організацій у сучасному світі вагому роль відіграє Організація Об'єднаних Націй, функціонування якої ще з 1945 р. забезпечує її Статут.

Дослідники радянських часів та сучасності присвятили багато уваги значенню основних положень головного документа ООН. Проте саме процесу розробки Статуту приділили недостатньо уваги. Цей аспект проблеми розглядався лише в окремих роботах та публікаціях радянських часів. Огляд загальних положень Статуту здійснив у своїй праці К.Г.Борисов¹. Окремий розділ ухваленню та підписанню Статуту ООН присвятив С.Б.Крилов².